

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี)

อ.พ. 3/2562 การประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง

อ.พ. 3/2562
การประชุมร่วมกัน
ของรัฐสภา

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. 0 2244 2070-2

ร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ญัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกรัฐสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการพิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นางอรวรรณ พันธุ์เป็รื่อง

นายทองศักดิ์ สุระคำแหง

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นางสาวศรันยา สีมา

นางสาวอุษณีย์ อินทองช่วย

นางสาวเปรมฤดี วงศ์สาคร

นางเมษาพร กาญจนินทุ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ 1

นิติกรชำนาญการพิเศษ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ธันวาคม 2562

บทสรุปสำหรับสมาชิกรัฐสภา

เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างคนในสังคมไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญา รัฐจะเข้ามาทำหน้าที่เป็นคนกลางในการระงับข้อพิพาทโดยใช้กระบวนการทางศาลเพื่อรักษาความเรียบร้อยของสังคม แม้การระงับข้อพิพาทโดยศาลจะเป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการที่เป็นธรรม แต่มีขั้นตอนยุ่งยาก ใช้เวลานาน เสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และการพิจารณาตัดสินคดีของศาลต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ความเสียไป ประกอบกับจำนวนผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ของศาลมีค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล เกิดปัญหาคดีค้างอยู่ในศาลเป็นจำนวนมาก ในบางครั้งจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นระหว่างคู่ความได้ทันทั่วถึง

กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลเป็นวิธีระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution: ADR) ที่ศาลยุติธรรมนำมาใช้ในการระงับข้อพิพาททางแพ่งในศาลควบคู่ไปกับกระบวนการพิจารณาคดีในศาล เพื่อให้คู่ความสามารถยุติข้อพิพาทได้อย่างรวดเร็ว สะดวก ประหยัดค่าใช้จ่าย และสามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่ความไว้ได้ แต่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งในศาลนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่คือ คู่พิพาทจะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งในศาลได้จะต้องมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลก่อน ซึ่งในบางคดีที่มีความละเอียดอ่อน เช่น คดีครอบครัวหรือคดีมรดก หากคู่พิพาททุกฝ่ายมีโอกาสเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแล้วจะเกิดประโยชน์แก่คู่พิพาทมากกว่า และจะช่วยลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่ศาลลงได้ ในปัจจุบันศาลยุติธรรมได้มีการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีเพื่อเป็นทางเลือกให้กับประชาชนในการระงับข้อพิพาทระหว่างกันด้วย แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีโดยศาลไว้

สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) ซึ่งเป็นการดำเนินการภายใต้กรอบแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาไกล่เกลี่ยและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ข้อ 2. ปฏิรูปกระบวนการพิจารณาความแพ่งและวิธีพิจารณาคดีปกครอง เพื่อเพิ่มโอกาสของประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาททางแพ่งใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี และได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจากผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) มีสาระสำคัญ คือ

1. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี (ร่างมาตรา 20 ตรี วรรคหนึ่ง)
2. กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ และหลักเกณฑ์การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของสัญญาประนีประนอมยอมความ (ร่างมาตรา 20 ตรี วรรคสอง)
3. กำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอมเสียค่าขึ้นศาลร้อยละ 25 ของค่าขึ้นศาล ตามตาราง 1 ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าขึ้นศาล) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร แต่ในกรณีที่ศาลปฏิเสธการพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้คืนค่าขึ้นศาลทั้งหมด (ร่างมาตรา 20 ตรี วรรคสามและวรรคสี่)

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อกำหนดให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) มาใช้ในการระงับข้อพิพาททางแพ่ง เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับคู่พิพาทในการระงับข้อพิพาทที่มีอยู่ระหว่างกัน และส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้มากขึ้น ไม่ขัดแย้งหรือขัดแย้งกับพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน แต่เป็นมาตรการที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีให้ครอบคลุมได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับสมาชิกรัฐสภา	ก
ส่วนที่ 1 - หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1
- สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	2
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	4
ส่วนที่ 3 - กระบวนการเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี)	6
- แบบรายงานผลการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท (คดีแพ่ง) ประจำปีเดือนตุลาคม 2559 ถึง กันยายน 2560	14
- แบบรายงานผลการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท (คดีแพ่ง) ประจำปีเดือนตุลาคม 2560 ถึง กันยายน 2561	15
- แบบรายงานผลการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท (คดีแพ่ง) รวมทุกศาล ตั้งแต่ตุลาคม พ.ศ. 2561 ถึง กันยายน พ.ศ. 2562	16

ส่วนที่ 1

หลักการและเหตุผลของ
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี (เพิ่มมาตรา 20 ตรี)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้มีระบบการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาททางแพ่งใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี โดยคู่กรณีสามารถร้องขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและหากตกลงกันได้ก็อาจขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอมได้ทันที ทำให้ข้อพิพาททางแพ่งสามารถยุติลงได้ในเวลาอันรวดเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องคดี อีกทั้งเป็นการประหยัดเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องสูญเสียในการดำเนินคดีอันจะยังประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) มีสาระสำคัญดังนี้

1. พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ร่างมาตรา 1)

2. พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (ร่างมาตรา 2)

3. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี หลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ หลักเกณฑ์การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของสัญญาประนีประนอมยอมความ และกำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษายอมเสียค่าขึ้นศาลร้อยละ 25 ของค่าขึ้นศาลตามตาราง 1 ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าขึ้นศาล) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร แต่ในกรณีที่ศาลปฏิเสธการพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความให้คืนค่าขึ้นศาลทั้งหมด (ร่างมาตรา 3) โดยให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 20 ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

“มาตรา 20 ตรี ก่อนยื่นฟ้องคดี บุคคลที่จะเป็นคู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจหากมีการฟ้องคดีนั้น เพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันในข้อพิพาท โดยคำร้องนั้นให้ระบุชื่อและภูมิลำเนาของคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายละเอียดของข้อพิพาท เมื่อศาลเห็นสมควร ให้ศาลรับคำร้องนั้นไว้แล้วดำเนินการสอบถามความสมัครใจของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งในการเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย หากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งยินยอมเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย ให้ศาลมีอำนาจเรียกคู่กรณีที่เกี่ยวข้องมาศาลด้วยตนเอง และแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไปโดยให้นำมาตรา 20 ทวิ* มาใช้บังคับโดยอนุโลม และ

* มาตรา 20 ทวิ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ย เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอศาลจะสั่งให้ดำเนินการเป็นการลับเฉพาะต่อหน้าตัวความทุกฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยจะให้มีทนายความอยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้

เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ ศาลอาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้ประนีประนอม เพื่อช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกัน

หลักเกณฑ์และวิธีการในการไกล่เกลี่ยของศาล การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ประนีประนอม ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสาม เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ถ้าคู่กรณีที่เกี่ยวข้องสามารถตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันได้ ให้ผู้ประนีประนอมจัดให้มีการทำข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความพร้อมทั้งทำรายงานการดำเนินการดังกล่าวเสนอต่อศาล คำสั่งของศาลตามวรรคนี้ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่คู่สัญญาตามวรรคหนึ่งประสงค์จะขอให้ศาลมีคำพิพากษายอม ยื่นคำร้องขอต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันทำสัญญาเพื่อขอให้มีคำพิพากษายอม และเมื่อศาลได้สอบถามคู่สัญญาทุกฝ่ายแล้วต่างยืนยันว่าข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความนั้นเป็นไปตามเจตนาของคู่สัญญา ให้ศาลมีอำนาจพิพากษาไปตามนั้นได้และให้นำมาตรา 138* มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่หากศาลเห็นว่าข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวไม่เป็นไปตามเจตนาของคู่สัญญาหรือตามหลักแห่งความสุจริตและเป็นธรรม ให้ศาลมีอำนาจปฏิเสธการพิพากษายอมต่อข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นได้ คำสั่งของศาลที่ปฏิเสธการพิพากษายอมตามวรรคนี้ให้เป็นที่สุด

ให้ผู้ยื่นคำร้องขอตามวรรคสอง เสียค่าขึ้นศาลร้อยละ 25 ของค่าขึ้นศาลตามตาราง 1 ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าขึ้นศาล) เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่ศาลปฏิเสธการพิพากษายอมตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้คืนค่าขึ้นศาลทั้งหมด”

* มาตรา 138 ในคดีที่คู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันในประเด็นแห่งคดีโดยมิได้มีการถอนคำฟ้องนั้น และข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความกันนั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ให้ศาลจดยางานพิสดารแสดงข้อความแห่งข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความเหล่านั้นไว้ แล้วพิพากษาไปตามนั้น

ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาเช่นว่านี้ เว้นแต่ในเหตุต่อไปนี้

(1) เมื่อมีข้อกล่าวอ้างว่าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฉ้อฉล

(2) เมื่อคำพิพากษานั้นถูกกล่าวอ้างว่าเป็นการละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(3) เมื่อคำพิพากษานั้นถูกกล่าวอ้างว่ามิได้เป็นไปตามข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความ

ถ้าคู่ความตกลงกันเพียงแต่ให้เสนอคดีต่ออนุญาโตตุลาการให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับ

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

เมื่อเกิดข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งระหว่างคนในสังคมไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญา รัฐจะเข้ามาทำหน้าที่เป็นคนกลางในการระงับข้อพิพาทโดยใช้กระบวนการทางศาล เพื่อรักษาความเรียบร้อยของสังคม อย่างไรก็ตามแม้การระงับข้อพิพาทโดยศาลจะเป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการที่เป็นธรรม แต่การระงับข้อพิพาทโดยศาลนั้นมีขั้นตอนที่ยุ่ยาก ใช้เวลานาน เสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และการพิจารณาตัดสินคดีของศาลต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งบางกรณีอาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของคู่ความ มีฝ่ายชนะคดีและฝ่ายแพ้คดี ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ความเสียไป ประกอบกับจำนวนผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ของศาลมีค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาล เกิดปัญหาคดีค้างอยู่ในศาลเป็นจำนวนมาก ทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วเท่าที่ควร ในบางครั้งจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นระหว่างคู่ความได้ทันท่วงที อีกทั้งการฟ้องคดีต่อศาลจะทำได้เมื่อเกิดการกระทบสิทธิหรือเกิดความเสียหายขึ้นแล้วเท่านั้น อีกทั้งในบางคดีที่มีความละเอียดอ่อน เช่น คดีครอบครัว หรือคดีมรดก หากปล่อยไว้จนเกิดการฟ้องคดีต่อศาลจะไม่เป็นผลดีต่อคู่พิพาท

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นวิธีการที่สามารถระงับข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพวิธีการหนึ่ง เนื่องจากสามารถยุติข้อพิพาทได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่พิพาทไว้ได้ ปัจจุบันประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการระงับข้อพิพาทภายหลังการฟ้องคดีไว้ แต่ไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการระงับข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีไว้ด้วย ทำให้คู่พิพาทที่ถูกละเมิดสิทธิหรือได้รับความเสียหายที่สมควรใจจะให้ศาลไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ จะต้องฟ้องคดีต่อศาลเสียก่อน เพื่อเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยของศาลหลังฟ้องคดี ทำให้คู่พิพาทต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการพิจารณาคดีไปโดยไม่จำเป็น และอาจทำให้คู่พิพาทที่ไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะเสียค่าใช้จ่ายในการพิจารณาคดี เช่น ค่าขึ้นศาล หรือค่าทนายความ ไม่สามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีมาใช้ในการระงับข้อพิพาททางแพ่ง ตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) จึงเป็นทางเลือกในการระงับข้อพิพาทให้กับคู่พิพาทสามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้โดยไม่ต้องมีการฟ้องคดีต่อศาล โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจหากมีการฟ้องคดีนั้น เพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมเป็นผู้ทำการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี ซึ่งหากศาลเห็นสมควรและคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งสมควรใจเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยด้วยแล้ว ศาลจะแต่งตั้งผู้ประนีประนอมให้ หากคู่พิพาทตกลงกันได้สามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษายอมได้ และเมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าสัญญาประนีประนอมนั้นเป็นไปตามเจตนาของคู่พิพาทและไม่ขัดต่อกฎหมายแล้ว ศาลมีอำนาจพิพากษายอมนั้นได้ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีตามร่างพระราชบัญญัตินี้จึงช่วย

ลดขั้นตอน และประหยัดค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการพิจารณาคดี อีกทั้งยังเป็นมาตรการที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่การพิจารณาของศาล และเพิ่มประสิทธิภาพของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. “ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง,” <http://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=570093&ext=pdf>

อนันต์ จันทโรภากร. ทางเลือกในการระงับข้อพิพาท: การเจรจา การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท อนุญาโตตุลาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.

อุดม เพ็องพุง. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 1 ตอน 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2550.

ส่วนที่ 3

กระบวนการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี)*

กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลเป็นวิธีระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution: ADR) ที่ศาลยุติธรรมนำมาใช้ในการระงับข้อพิพาททางแพ่งในศาลควบคู่ไปกับกระบวนการพิจารณาคดีในศาล เพื่อให้คู่ความสามารถยุติข้อพิพาทได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่สะดวก ประหยัดค่าใช้จ่าย และสามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่ความไว้ได้ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งในศาลนี้จะทำได้ต่อเมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลแล้วและคู่ความสมัครใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย โดยผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีอาจทำการไกล่เกลี่ยด้วยตนเองหรือแต่งตั้ง “ผู้ประนีประนอม” ซึ่งเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลทำหน้าที่เป็นคนกลางช่วยเหลือคู่ความในการเจรจาหาข้อยุติจนเป็นที่พอใจของทุกฝ่ายร่วมกัน คู่ความสามารถร้องขอเข้ากระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลในเวลาใดก็ได้ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีตั้งแต่ฟ้องคดีต่อศาลจนถึงก่อนที่ศาลมีคำพิพากษาโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าการพิจารณาคดีจะดำเนินไปแล้วเพียงใด ไม่ว่าคดีนั้นอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา และสามารถขอยุติการไกล่เกลี่ยในระหว่างที่การไกล่เกลี่ยยังดำเนินการอยู่ได้หากตนไม่ประสงค์ที่จะไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นต่อไป หากคู่ความทุกฝ่ายสามารถตกลงกันได้ก็จะทำสัญญาประนีประนอมยอมความเสนอต่อศาล ซึ่งหากสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นไม่ฝ่าฝืนกฎหมายแล้ว ศาลจะมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งสามารถร้องขอต่อศาลที่มีคำพิพากษาเพื่อให้ศาลบังคับให้คู่ความอีกฝ่ายปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นได้ โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ ทั้งนี้ คดีที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งในศาลได้ คือ คดีแพ่งทุกประเภทรวมถึงคดีผู้บริโภค ซึ่งเป็นคดีที่กำหนดว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกัน ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล ทรัพย์สิน นิติกรรม สัญญา หนี้สิน ครอบครัว มรดก และคดีส่วนแพ่งในกรณีของคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญา¹

* เรียงเรียงโดย นางสาวศรินยา สี่มา นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

¹ ศิริชัย กุมารจันทร์, เอกธรรมา สุวรรณรัฐ และกรกฎ ทองชะโชค, “กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยและการคุ้มครองสิทธิในศาล,” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ฉบับที่ 1, ปีที่ 9, น. 323 (มกราคม-เมษายน 2562). และรัฐกร คลังสมบัติ, กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์กับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน, (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), น. 9 ใน ประพาสร์ตัน สุขดิษฐ์, “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีแพ่งของศาลยุติธรรม: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและสิงคโปร์” ในการประชุมวิชาการสาขานิติศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1 หัวข้อ “ระบบกฎหมายไทย: ปฏิรูป/เปลี่ยนผ่าน/ปฏิสังขรณ์”, จัดโดย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่, 2561 น. 334.

แม้ศาลยุติธรรมจะนำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งในศาลมาใช้ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนก็ตาม แต่กระบวนการนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่บางประการ กล่าวคือ การที่คู่พิพาทจะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งในศาลได้จะต้องมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลเสียก่อน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วในบางคดี เช่น คดีครอบครัวหรือคดีมรดก หากคู่พิพาททุกฝ่ายมีโอกาสเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแล้วจะเกิดประโยชน์แก่คู่พิพาทมากกว่า และจะช่วยลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลลงได้ ในปัจจุบันศาลยุติธรรมได้มีการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีเพื่อเป็นทางเลือกให้กับประชาชน ในการระงับข้อพิพาทระหว่างกัน แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการระงับข้อพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องโดยศาลไว้ ดังนั้น แม้คู่พิพาทจะสามารถตกลงประนีประนอมยอมความกันนอกศาลได้และมีความประสงค์จะให้ศาลบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น คู่พิพาทจะต้องรอให้คู่พิพาทฝ่ายหนึ่งผิดสัญญาประนีประนอมยอมความเสียก่อน แล้วจึงนำสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นมาฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ศาลบังคับให้ ซึ่งต้องมีการสืบพยาน เสียเวลา เสียค่าใช้จ่าย และในบางกรณีสัญญาประนีประนอมยอมความที่ทำกันนอกศาลนั้น อาจไม่สามารถบังคับได้เนื่องจากมีข้อตกลงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่แล้วคู่พิพาทจะต้องตกลงกันให้มีการฟ้องคดีต่อศาลเสียก่อน แล้วจึงทำสัญญาประนีประนอมยอมความในศาล เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) ซึ่งจัดทำขึ้นภายใต้กรอบแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ข้อ 2. ปฏิรูปกระบวนการพิจารณาความแพ่งและวิธีพิจารณาคดีปกครอง เพื่อเพิ่มโอกาสของประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรม ต่อคณะรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาททางแพ่งใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี ทำให้ข้อพิพาททางแพ่งสามารถยุติลงได้ในเวลาอันรวดเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องคดี โดยเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตรี มีสาระสำคัญ² คือ

1. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี (ร่างมาตรา 20 ตรี วรรคหนึ่ง)
2. กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความและหลักเกณฑ์การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของสัญญาประนีประนอมยอมความ (ร่างมาตรา 20 ตรี วรรคสอง)

² สำนักงานศาลยุติธรรม, “หนังสือที่ ศย 016/25043 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี),” 11 กันยายน 2562 สืบค้น 16 ธันวาคม 2562 จาก http://www.cabinet.soc.go.th/doc_image/2562/9933350510.pdf

3. กำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอมเสียค่าขึ้นศาลร้อยละ 25 ของค่าขึ้นศาลตามตาราง 1 ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าขึ้นศาล) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร แต่ในกรณีที่ศาลปฏิเสธการพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความให้คืนค่าขึ้นศาลทั้งหมด (ร่างมาตรา 20 ตรี วรคสามและวรรคสี่)

ความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยให้ความเห็นของกระทรวงยุติธรรม และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศไปประกอบการพิจารณาด้วย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นและข้อสังเกต ดังนี้

1. กระทรวงยุติธรรม

กระทรวงยุติธรรมมีความเห็นว่า ควรให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอในรายละเอียดเกี่ยวกับกลไกหรือกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท³

2. คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมมีความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะเป็นกลไกให้ประชาชนที่มีกรณีพิพาทใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี สามารถใช้เป็นช่องทางในการระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ได้สะดวกยิ่งขึ้น ประหยัดเวลาและทรัพยากรของรัฐและคู่พิพาทที่ต้องเสียไปในการต่อสู้คดี และมีข้อสังเกต⁴ ดังนี้

1) ร่างพระราชบัญญัตินี้นอกจากเป็นการลดภาระของประชาชนแล้วในคดีบางประเภท เช่น คดีครอบครัว หากกำหนดให้คู่กรณีต้องมายื่นฟ้องต่อศาลก่อน อาจทำให้คู่กรณีที่เป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกันยากที่จะกลับมาปรองดองสมานฉันท์หรือไกล่เกลี่ยกันได้อีก กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนการฟ้องคดีจึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

³ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, “มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี),” สืบค้น 16 ธันวาคม 2562 จาก http://www.cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top_serl=99329689&key_word=%C7%D4%B8%D5%BE%D4%A8%D2%C3%B3%D2%A4%C7%D2%C1%E1%BE%E8%A7&owner_dep=&meet_date_dd=&meet_date_mm=&meet_date_yyyy=&doc_id1=&doc_id2=&meet_date_dd2=&meet_date_mm2=&meet_date_yyyy2=

⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “หนังสือที่ นร 1120/5620 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.,” 11 กันยายน 2562 สืบค้น 16 ธันวาคม 2562 จาก http://www.cabinet.soc.go.th/doc_image/2561/9932968924.pdf

2) กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัตินี้สามารถนำมาใช้เป็นมาตรการสนับสนุนกระบวนการไกล่เกลี่ยหรือรับเรื่องร้องทุกข์ของฝ่ายบริหาร เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี ศูนย์ดำรงธรรม หรือหน่วยงานรับเรื่องร้องทุกข์อื่น ๆ อาจส่งเรื่องต่อหรือแนะนำให้ประชาชนผู้มีข้อพิพาทใช้ระบบการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามร่างมาตรา 20 ตรี เพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างกันได้ อันเป็นการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทโดยสันติและยั่งยืน และมีส่วนช่วยลดการแจ้งความร้องทุกข์คดีอาญา เนื่องจากประชาชนมีช่องทางระงับข้อพิพาทมากยิ่งขึ้น

3) การยื่นคำร้องตามร่างมาตรา 20 ตรี ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถยื่นคำร้องด้วยวาจาต่อศาลได้ โดยมีเจ้าหน้าที่ของศาลเป็นผู้รับผิดชอบและช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำแก่ประชาชน

4) การยื่นคำร้องตามร่างมาตรา 20 ตรี วรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลในข้อพิพาทนั้นในเวลาเดียวกัน จึงอาจเกิดกรณีที่อยู่ในระหว่างกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีฝ่ายหนึ่งใช้สิทธิยื่นฟ้องในข้อพิพาทเรื่องเดียวกันต่อศาลได้ ซึ่งอาจเกิดจากเหตุที่คดีนั้นใกล้จะขาดอายุความ กรณีดังกล่าวเห็นว่าอาจต้องมีข้อกำหนดเพิ่มเติม เพื่อรอข้อสรุปจากกระบวนการไกล่เกลี่ยแล้วจึงดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาของศาลต่อไป

5) การยื่นคำร้องตามร่างมาตรา 20 ตรี วรรคหนึ่ง เพื่อให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ประนีประนอมทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเป็นการให้ดุลพินิจศาลในการพิจารณาคำร้อง ไม่ได้บัญญัติว่ากรณีศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องและไม่มีการตั้งผู้ประนีประนอมมาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คำสั่งของศาลดังกล่าวจะเป็นที่สุดหรือจะสามารถอุทธรณ์ต่อได้หรือไม่ กรณีดังกล่าวเห็นว่าควรให้ผู้ที่จะมาเป็นคู่ความที่ยื่นคำร้องมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลที่ไม่รับคำร้องได้

6) ปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับกำหนดให้มีกระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี หรือกระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกไว้ เห็นควรให้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อสร้างกระบวนการ วิธีการ หรือการได้มาและการทำหน้าที่ของผู้ไกล่เกลี่ยให้มีมาตรฐานเดียวกัน หรืออาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการร่วมกัน เพื่อให้การระงับข้อพิพาททางเลือกเป็นระบบที่มีความน่าเชื่อถือของทุกฝ่าย

3. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็น ว่า ควรกำหนดให้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป มีเวลาเตรียมความพร้อม และทำความเข้าใจกับกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีตามพระราชบัญญัตินี้ก่อนถึงเวลาใช้บังคับ และกำหนดให้มาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีนี้สามารถใช้ได้กับข้อพิพาททางแพ่งทุกประเภท ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ อีกทั้งสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

กับร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.* (พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562) ซึ่งมีหลักการและวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันนั้น ไม่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันจนก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด เนื่องจากร่างมาตรา 4 แห่งร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ได้กำหนดว่าพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบต่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตน และในปัจจุบันสำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น หากมีการเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีไว้อย่างชัดเจนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จะเป็นมาตรการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้เป็นอย่างดี⁵

การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักการและวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี)

สำนักงานศาลยุติธรรมจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) โดยสรุป⁶ ดังนี้

1. การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรมจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้พิพากษา ผู้ประนีประนอม ข้าราชการศาลยุติธรรม บุคลากรในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม และบุคคลทั่วไป ระหว่างวันที่ 14 มีนาคม 2561 ถึงวันที่ 29 มีนาคม 2561

2. การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานศาลยุติธรรมจัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 ครั้ง คือ

1) จัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ กรมราชทัณฑ์ กรมบังคับคดี สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสภาพนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

* ร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. เป็นร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายกร่างขึ้นใหม่ โดยปรับปรุงเนื้อหาจากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอและร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

⁵ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

⁶ สำนักงานศาลยุติธรรม, “สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี),” สืบค้น 16 ธันวาคม 2562 จาก http://www.cabinet.soc.go.th/doc_image/2562/993335057.pdf

เมื่อวันจันทร์ที่ 19 มีนาคม 2561 ณ ห้องประชุมสำนักงานศาลยุติธรรม (ห้องประชุมใหญ่) ชั้น 12 อาคารศาลอาญา กรุงเทพมหานคร

2) จัดให้มีการประชุมตามคำสั่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหาข้อยุติเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความซ้ำซ้อนกันของหลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอกับร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ร่วมกับกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อวันจันทร์ที่ 28 พฤษภาคม 2561 ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม ชั้น 5 อาคารศาลอาญา กรุงเทพมหานคร

3. การประชุมเพื่อพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายของสำนักงานศาลยุติธรรม

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 17 (2) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนของศาลยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) จำนวน 2 ครั้ง คือ

1) การประชุมคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ที่ 4/2561 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2561 คณะกรรมการพิจารณาและมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และมอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

2) การประชุมคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ครั้งที่ 8/2561 เมื่อวันจันทร์ที่ 16 กรกฎาคม 2561 ภายหลังจากประชุมหาข้อยุติร่วมกันกับกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามคำสั่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอีกครั้ง และมีมติเห็นชอบให้ยืนยันตามร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

4. ประเด็นที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและผลการรับฟังความคิดเห็น

สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นใน 3 ประเด็น มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด 57 ราย และมีผลการรับฟังความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ประเด็นที่ 1 หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี
 - เห็นด้วย 52 คน
 - ไม่เห็นด้วย 5 คน
- 2) ประเด็นที่ 2 หลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ
 - เห็นด้วย 55 คน
 - ไม่เห็นด้วย 2 คน
- 3) ประเด็นที่ 3 การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของสัญญาประนีประนอมยอมความ
 - เห็นด้วย 55 คน
 - ไม่เห็นด้วย 2 คน

สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) และเผยแพร่ผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวผ่านทางเว็บไซต์ <http://lawsurvey.coj.go.th> เว็บไซต์สำนักงานศาลยุติธรรม และเว็บไซต์ของสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อกำหนดให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีมาใช้ในการระงับข้อพิพาททางแพ่ง เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับคู่พิพาทในการระงับข้อพิพาทที่มีอยู่ระหว่างกัน และส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้มากขึ้น การเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) เกิดขึ้นจากความสนใจของคู่พิพาทโดยมีผู้ประนีประนอมทำหน้าที่เป็นคนกลางในการเจรจาข้อยุติร่วมกัน จึงช่วยลดความขัดแย้งระหว่างคู่พิพาทลง และนำมาสู่การยุติข้อพิพาทร่วมกันได้โดยสันติวิธีสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างคู่พิพาท และช่วยลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่การพิจารณาของศาลลงได้

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นการระงับข้อพิพาทที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย สะดวก รวดเร็ว ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้กำหนดให้คู่พิพาทสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอมภายหลังจากที่ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันแล้วได้ ซึ่งต่อมาหากคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งย่อมบังคับคดีตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นได้โดยไม่ต้องนำสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นมาฟ้องคดีใหม่ จึงช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีลงได้ อีกทั้งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังสามารถใช้ระงับข้อพิพาททางแพ่งกับคดีได้ทุกประเภท ในขณะที่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ไม่สามารถนำมาใช้กับคดีแพ่งที่เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล สิทธิในครอบครัว กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ ข้อพิพาทอื่นที่มีทุนทรัพย์เกิน 5 ล้านบาทหรือเกินจำนวนตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาได้ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) จึงเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมให้การระงับข้อพิพาทโดยวิธีการไกล่เกลี่ยในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ประภาพรรัตน์ สุขดิษฐ์. “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีแพ่งของศาลยุติธรรม: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและสิงคโปร์.” ในการประชุมวิชาการสาขานิติศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ 1 หัวข้อ “ระบบกฎหมายไทย: ปฏิรูป/เปลี่ยนผ่าน/ปฏิสังขรณ์.” จัดโดย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่, 2561.

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 67 ก (22 พฤษภาคม 2562). น. 1-21.

รัฐกร คลังสมบัติ. กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์กับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน. (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552) ใน ประพาสรัตน์ สุขดิษฐ์, “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีแพ่งของศาลยุติธรรม: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและสิงคโปร์.” ในการประชุมวิชาการสาขานิติศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1 หัวข้อ “ระบบกฎหมายไทย: ปฏิรูป/เปลี่ยนผ่าน/ปฏิสังขรณ์,” จัดโดย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่, 2561.

วรชาติ เกลี้ยงแก้ว. “การไกล่เกลี่ยคดีแพ่งก่อนฟ้องในศาลยุติธรรม.” วารสารนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 น. 169-186 (2562).

ศิริชัย กุมารจันทร์, เอกราช สุวรรณรัตน์ และกรกฎ ทองชะโชค. “กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยและการคุ้มครองสิทธิในศาล.” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 น. 317-328 (2562).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “หนังสือที่ นร 1120/5620 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.” http://www.cabinet.soc.go.th/doc_image/2561/9932968924.pdf, 11 กันยายน 2562.

สำนักงานศาลยุติธรรม. “สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี).” http://www.cabinet.soc.go.th/doc_image/2562/993335057.pdf, 7 ตุลาคม 2562

_____. “หนังสือที่ ศย 016/25043 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี).” http://www.cabinet.soc.go.th/doc_image/2562/9933350510.pdf, 11 กันยายน 2562.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, “มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี).” http://www.cabinet.soc.go.th/soc/Program23.jsp?top_serl=99329689&key_word=%C7%D4%B8%D5%BE%D4%A8%D2%C3%B3%D2%A4%C7%D2%C1%E1%BE%E8%A7&owner_dep=&meet_date_dd=&meet_date_mm=&meet_date_yyyy=&doc_id1=&doc_id2=&meet_date_dd2=&meet_date_mm2=&meet_date_yyyy2=, 11 กันยายน 2561

แบบรายงานผลการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาท (คดีแพ่ง)

ประจำเดือนตุลาคม 2559 ถึง กันยายน 2560

ที่	ชื่อศาล	คดีแพ่งที่เข้าสู่ศาล	คดีที่เข้าสู่ระบบใกล้เคียง			จำนวนคดี	ผลการใกล้เคียง		ทุนทรัพย์ที่ใกล้เคียงสำเร็จ	ค้างไป	คดีแพ่งทั้งหมดที่เสร็จไป			รวมทุนทรัพย์ที่เสร็จไป
			ยกมา	รับใหม่	รวม		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ			ถอนฟ้อง	ยอมความ	รวม	
1	รวมศาลสูง	11,518	20	157	177	8	85	62	1,022,044,655.91	22	87	61	148	464,851,241.13
2	รวมศาลชั้นต้นในกรุงเทพ	39,674	1,386	12,013	13,399	811	7,531	3,302	87,314,446,546.33	1,755	4,423	7,675	12,098	67,769,210,701.37
3	รวมศาลชั้นต้นภาค 1	220,134	1,752	60,905	62,657	3,395	51,856	4,423	19,667,831,646.45	2,983	16,882	75,830	92,712	48,261,553,138.07
4	รวมศาลชั้นต้นภาค 2	69,298	563	23,408	23,971	1,056	21,525	987	11,034,014,474.46	403	4,710	24,039	28,749	16,633,641,332.71
5	รวมศาลชั้นต้นภาค 3	104,165	695	43,219	43,914	532	42,176	878	301,999,335,574.86	328	5,323	44,885	50,208	338,967,795,640.97
6	รวมศาลชั้นต้นภาค 4	115,874	361	35,444	35,805	824	34,251	476	10,129,025,764.24	254	6,328	44,253	50,581	52,444,267,302.92
7	รวมศาลชั้นต้นภาค 5	59,812	498	26,664	27,162	896	25,263	495	8,352,444,925.44	508	3,642	26,263	29,905	18,008,464,603.73
8	รวมศาลชั้นต้นภาค 6	62,290	416	22,029	22,445	353	20,511	1,031	28,435,754,144.83	550	3,255	23,007	26,262	10,258,103,512.17
9	รวมศาลชั้นต้นภาค 7	60,498	1,821	22,101	23,922	1,150	22,645	929	11,964,123,549.13	- 802	3,782	20,967	24,749	16,166,974,909.24
10	รวมศาลชั้นต้นภาค 8	59,509	2,215	33,394	35,609	6,647	25,562	1,831	9,235,181,728.08	1,569	3,255	25,846	29,101	14,354,616,855.26
11	รวมศาลชั้นต้นภาค 9	53,180	721	22,262	22,983	573	20,081	1,083	7,469,279,426.20	1,246	2,352	23,403	25,755	8,615,661,857.10
12	รวมศาลแรงงานภาค	4,395	857	3,560	4,417	497	1,532	2,199	655,293,631.79	189	1,391	1,681	3,072	3,287,449,708.56
	รวม	860,347	11,305	305,156	316,461	16,742	273,018	17,696	497,278,776,067.72	9,005	55,430	317,910	373,340	595,232,590,803.23

ที่มา: สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

แบบรายงานผลการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาท (คดีแพ่ง)

ประจำเดือนตุลาคม 2560 ถึง กันยายน 2561

ที่	ชื่อศาล	คดีแพ่งที่เข้าสู่ศาล	คดีที่เข้าสู่ระบบใกล้เคียง			จำนวนคดี	ผลการใกล้เคียง		ทุนทรัพย์ที่ใกล้เคียงสำเร็จ	ค้างไป	คดีแพ่งทั้งหมดที่เสร็จไป			รวมทุนทรัพย์ที่เสร็จไป
			ยกมา	รับใหม่	รวม		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ			ถอนฟ้อง	ยอมความ	รวม	
1	รวมศาลสูง	13,296	11	112	123	10	50	56	302,826,883.90	7	92	14	106	478,271,274.68
2	รวมศาลชั้นต้นในกรุงเทพฯ	44,124	1,866	13,504	15,370	1,154	9,114	4,042	77,715,679,531.96	1,060	5,035	8,704	13,739	120,222,763,411.64
3	รวมศาลชั้นต้นภาค 1	230,633	2,830	59,044	61,874	2,293	53,399	4,557	20,749,800,485.44	1,625	16,081	80,438	96,519	45,309,971,287.61
4	รวมศาลชั้นต้นภาค 2	77,647	457	27,337	27,794	688	25,135	1,532	10,948,009,367.11	439	5,845	29,845	35,690	19,504,669,152.52
5	รวมศาลชั้นต้นภาค 3	121,914	372	48,334	48,706	234	47,210	845	28,507,873,358.67	417	6,157	49,642	55,799	16,615,834,564.79
6	รวมศาลชั้นต้นภาค 4	130,622	313	36,590	36,903	722	35,280	458	14,840,574,749.12	443	7,398	47,145	54,543	18,721,603,319.35
7	รวมศาลชั้นต้นภาค 5	69,700	497	29,863	30,360	702	28,556	620	10,432,724,466.95	482	4,463	31,979	36,442	21,678,670,768.10
8	รวมศาลชั้นต้นภาค 6	66,370	451	23,210	23,661	767	21,530	982	7,119,365,658.32	382	4,092	25,627	29,719	13,038,492,955.49
9	รวมศาลชั้นต้นภาค 7	64,294	792	23,001	23,793	373	21,915	671	11,310,200,575.93	834	4,471	23,044	27,515	19,607,670,470.48
10	รวมศาลชั้นต้นภาค 8	64,165	1,808	33,977	35,785	7,465	24,965	2,053	11,002,835,213.25	1,302	3,180	26,060	29,240	15,552,353,429.84
11	รวมศาลชั้นต้นภาค 9	58,575	550	20,799	21,349	464	19,850	612	7,412,993,495.71	423	2,280	23,946	26,226	9,900,049,880.32
12	รวมศาลแรงงานภาค	7,651	265	2,945	3,210	328	1,665	1,004	457,642,617.78	213	1,184	1,587	2,771	2,069,405,321.32
	รวม	948,991	10,212	318,716	328,928	15,200	288,669	17,432	200,800,526,404.14	7,627	60,278	348,031	408,309	302,699,755,836.14

ที่มา: สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักส่งเสริมงานตุลาการ

แบบรายงานผลการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท (คดีแพ่ง)
รวมทุกศาล ตั้งแต่ ตุลาคม พ.ศ. 2561 ถึง กันยายน พ.ศ. 2562

ที่	ชื่อศาล	คดีที่เข้าสู่ศาล	คดีที่เข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ย			จำนวนคดี	ผลการไกล่เกลี่ย		ทุนทรัพย์ที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จ	ค้างไป	คดีทั้งหมดที่เสร็จไป			รวมทุนทรัพย์ที่เสร็จไป
			ยกมา	รับใหม่	รวม		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ			ถอนฟ้อง	ยอมความ	รวม	
1	รวมศาลสูง	20,794	177	144	321	10	78	57	120,162,374.14	176	105	44	149	1,287,263,935.12
2	รวมศาลยุติธรรมในกรุงเทพฯ	32,782	4,767	9,396	14,163	415	7,611	1,105	46,323,625,984.98	5,032	3,213	9,440	12,653	70,663,361,142.45
3	รวมศาลพิเศษ-ชำนาญพิเศษ	22,603	5,421	8,851	14,272	1,222	4,549	2,877	5,320,132,210.03	5,624	3,627	4,799	8,426	33,112,900,986.69
4	รวมศาลยุติธรรมภาค 1	225,029	13,736	55,523	69,259	2,098	49,753	4,067	19,023,686,031.29	13,341	16,518	73,719	90,237	50,824,015,180.53
5	รวมศาลยุติธรรมภาค 2	82,614	3,577	28,997	32,574	222	27,263	1,505	14,395,158,811.61	3,584	5,125	32,262	37,387	25,721,850,357.77
6	รวมศาลยุติธรรมภาค 3	121,843	1,980	46,005	47,985	181	44,871	978	14,837,172,953.48	1,955	6,796	48,188	54,984	19,594,171,588.21
7	รวมศาลยุติธรรมภาค 4	128,650	2,704	35,455	38,159	531	34,505	550	16,347,482,872.91	2,573	7,215	46,627	53,842	89,854,926,299.03
8	รวมศาลยุติธรรมภาค 5	66,270	1,881	29,762	31,643	527	28,790	499	10,832,736,183.47	1,827	3,901	32,417	36,318	18,089,284,420.52
9	รวมศาลยุติธรรมภาค 6	70,954	3,125	25,744	28,869	281	24,883	987	8,623,797,091.44	2,718	4,445	28,655	33,100	13,508,098,837.25
10	รวมศาลยุติธรรมภาค 7	66,546	3,939	21,880	25,816	556	20,655	733	12,003,082,881.65	3,872	4,639	22,949	27,588	32,877,663,992.26
11	รวมศาลยุติธรรมภาค 8	65,063	7,560	34,304	41,864	6,892	26,292	1,536	13,426,956,737.18	7,144	3,405	27,318	30,723	16,972,195,008.16
12	รวมศาลยุติธรรมภาค 9	51,637	2,119	22,512	24,631	552	21,643	511	6,266,965,064.66	1,925	2,574	22,989	25,563	12,388,379,926.13
	รวมทั้งหมด	954,785	50,986	318,573	369,556	13,487	290,893	15,405	167,520,959,196.84	49,771	61,563	349,407	410,970	384,894,111,674.12

ที่มา: สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักส่งเสริมงานตุลาการ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. 0 2244 2070-2

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

Tel. 0 2244 2070-2

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร